

Česká republika v EU a EU v České republice

Dne 31. října 2018 proběhla v Liberci další diskuse ze série Café Evropa v regionech, tentokrát na téma „Česká republika v EU a EU v Česku“. Pozvání na tuto debatu přijali komisařka Věra Jourová a hejtman Libereckého kraje Martin Půta. Moderace se ujal Vladimír Bartovic, ředitel Institutu pro evropskou politiku EUROPEUM. Debata začala na přání hostů zcela netradičně. Nejprve se moderátor zeptal publika, co se jim na Evropské unii líbí a co ne. Zazněly odpovědi jako cestování, možnost pracovat kdekoliv v Evropě, anebo celkově společné fungování. Naopak, publiku senelíbila přílišná byrokracie a zasahování Unie do oblastí, které by dle jejich názoru měly spadat do kompetencí členských států. Na tyto odpovědi reagovala nejdříve komisařka Věra Jourová, která na úvod pochválila celkově pozitivní přístup k Evropské unii a dodala, že bohužel „celkový umělecký dojem je v České republice pokazen“ (jak se říká v krasobruslení). Jednou z příčin je historická zkušenost s minulými režimy nebo třeba také euroskepticismus bývalého prezidenta Václava Klause. Dle posledních průzkumů se ale oblíbenost Evropské unie zvyšuje. „Stojí za to lidem neustále vysvětlovat, že by bylo dobré, kdybychom v Unii vydrželi a byli užiteční sobě i tomu spolku, byli týmovými partáky, témi týmovými hráči.“ Pan Půta vyjádřil souhlas zejména s přehnanou byrokracií, kterou má tendenci vytvářet každá takováto podobná organizace. Zdůraznil také rozdíl mezi tím, jak je Evropská unie prezentována v České republice, a tím, co doopravdy dělá. Dále se debata přesunula k tomu, co nám Evropská unie za 15 let členství přinesla. Věra Jourová zdůraznila hlavně ekonomický přínos – vzrůst HDP na 85 %, také zlepšení životní úrovně, peníze z evropských fondů, nebo posun přímo v jednotlivých oblastech jako je například protikorupční politika.

„Když budete sofistikovaně vysvětlovat jak má ČR dál postupovat, tak bude složitější oslovit voliče, než když vyvoláte obavu.“

„Stojí za to lidem neustále vysvětlovat, že by bylo dobré, kdybychom v Unii vydrželi a byli užiteční sobě i tomu spolku.“

S tím souhlasil i pan hejtman, který se na to dívá z druhé strany. Kdybychom nebyli v Evropské unii, neměli bychom kam dodávat zboží nebo jak si zajišťovat potraviny, které jinak musíme dovážet. Pan Půta zdůraznil, že lidé tuto problematiku vnímají spíše iracionálně a dodal: „Síly, které ten strach vzbuzovaly a tvářily se, že ho budou umět vyřešit, získaly ve společnosti poměrně velkou podporu. (...) Když budete sofistikovaně vysvětlovat plán pro to, jak má Česká republika postupovat dalších 20 let, tak to budete mít s oslovením voličů složitější, než když vyvoláte obavu.“ Právě dezinformační kampaně byly další diskutovanou otázkou. Věra Jourová poznamenala, že „lež není nelegální“, a popsala, jak Evropská unie s dezinformacemi bojuje, díky týmu, který tyto falešné zprávy vyhledává, sleduje a opravuje. Stranou nezůstala ani otázka krize demokracie a tzv. demokratického deficitu. Pan hejtman Půta řekl, že demokratický deficit nepozorujeme jen na úrovni Evropské unie, najdeme ho například i u krajských nebo parlamentních voleb v ČR. Největším problémem ovšem stále zůstává, že 30-40 % lidí nechodí k volbám, tedy odmítá pracovat se systémem, ale i přesto mají poté pocit nezastoupení. Paní komisařka dodala, že mezi lety 2014 a 2018 došlo k jistému posunu, kdy si lidé začali uvědomovat, že na úrovni Evropské unie se řeší také věci, které se jich přímo dotýkají. Podle paní komisařky by Češi měli přijmout více zodpovědnosti za směřování Evropské unie, tudíž se o naše zastoupení a problémy více zajímat. Demokratický deficit ale souvisí také s tím, na jaké úrovni se věci řeší.

Oba hosté se shodli na tom, že je třeba, aby se relevantní záležitosti řešily co nejnižší. Paní Jourová dodala: „Já jsem členkou komise, která snížila legislativu asi na třetinu.“, a přiznala, že polovinu energie sama vynakládá na to, aby zabránila tvorbě nesmyslných zákonů, protože sama ctí zákony, kompetence a rozdělení rolí. S blížícími se volbami do Evropského parlamentu padla také otázka, jak přesvědčit občany, aby šli volit. Pan hejtman odpověděl, že je třeba si uvědomit, že se řada věcí rozhoduje v Bruselu, a ne v Parlamentu v Praze. Věra Jourová zase vzkázala, že tentokrát to není „o nás bez nás“, tentokrát zde Češi opravdu rozhodují. Diskuze se dále dostala také k extrémismu v politice. Komisařka Jourová vidí řešení vedoucí k zachování liberální demokracie v upřímnosti. „Je to velký úkol pro nás, kteří chceme držet pozice liberální demokracie, a přitom nabídnout řešení, která nepůjdou do extrému. Já tam vidím velký prostor. Jen si stačí říkat věci tak jak jsou, nelhat lidem a nelhat ani sami sobě.“ Na závěr se mluvilo také o Czexitu. Ačkoliv si většina publika myslela, že Czexit nehrozí, hosté debaty byli přesvědčeni o tom, že to není zcela vyloučené. V tom případě si, dle pana hejtmána Půty, budeme muset vybrat, zda zůstaneme součástí Evropy nebo budeme opět pod cizí nadvládou.

Evropský parlament
Kancelář v České republice

Organizátoři v rámci projektu Café Evropa poskytují prostor pro svobodnou diskusi. Její závěry však nelze zaměňovat s oficiálními stanovisky a postoji institucí EU.

www.cafe-evropa.cz